

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI HETILAP

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden szombaton.

Kiadó: ifj. Wagner Antal könyvkereskedő.	Felelős szerkesztő: Dr. Valentin Emil	Főszerkesztő: Dr. Rajk Aladár orsz. képvis.	Főmunkatárs: Dr. Nyiraty János	Előfizetési árak: Egész évre 6 kor. Fél évre 3 kor. Negyed évre 1:50. Egyes szám ára 12 fillér.
---	---	--	--	--

Kapunyitás.

Szeptember elején rukkolnak be az iskola rekrutái és obsitosai. Ki most kezd, ki már csak folytatja. A kétféle diáknak egészen más a természetrajza. Amaz bátortalanul álldogál az intézet folyosóin, megbámul mindent, amit ott lát, félve felel a hozzá intézett kérdésekre és arcán hordja bizonyos névtelen, de kevésbé kellemes sejtéseknek bélyegét, hogy vége az arany szabadságnak, kezdődik a munka, a fegyelem. A kezdő diák meg van hatva; akár első elemista legyen, akár pedig egyetemi gólya, midőn először lép a nádfedeles falusi iskolába vagy az „alma mater“ lépcsőházába, a gyakorlott szem egy pillanatra megismeri rajta a kezdőt. Nem úgy a haladó. Ez már bátrabb, sőt a kezdővel szemben vagy hetyke, vagy atyáskodó. Biztos lépéssel jár teremről teremre, mert neki már nem kell feliratokat böngészni, helyiségeket és embereket keresni. Nagy hangon üdvözlí „barát“-jait, mintha ezer esztendeje nem látta volna őket. Némi büszkeséggel magyarázza az érdeklődőknek, hogy ez az a tanár, amaz meg a másik, mert ő ismeri mind, mind, tán még az ujonnan jöttöket is. Könyveket árul, élményeit meséli, ezidei kilátásait mérlegeli. Kritizál is, még pedig mindent és mindenkit, ha kedve tartja; kifejezéseiben, nevezetesen a jelzők osztogatásaiban szertelen. Ez a diák természetrajza szeptember elején, a beiratás napjában. Ilyenek voltunk magunk is, valamikor, régesrégén...

Hát a szülők természetrajza? Megkísértem, hogy ennek is megadjam a képét. Hiszen ismerem, jól ismerem ezt a képet is. Mondanom sem kell, hogy ez a kép már sokkalta kényesebb a másiknál, és nem tudom, egyik-másik szülő nem veszi-e zokon tőlem, hogy a szülők szeptemberi természetrajzát szóváteszem. Egy azonban biztat és vigasztal: a legtöbb szülő — különös, de tény — nem ismer magára, ha e képet nézi. Ez csak másnak szól, neki nem, mert hát ő így meg úgy, ő kifogástalanul neveli gyermekét és nem értékeli tulságosan annak képességeit

Lássuk tehát, hogy formázik a szeptemberi szülő.

temberi szülő. Ez is kétféle, aszerint, amint a fia vagy lánya kezdő avagy pediglen haladó.

A kezdő szülője, mondjuk ki hamarosan és bátran, ritkán eléggé elfogulatlan gyermekével szemben. Vegyük először azt a szülőt, ki gyermekét az elemi iskolába adja. Nemde, a legtöbb szülőnek keble a legvérmesebb reményekkel van eltelve? Van e szülő, ki azzal a föltevessel adja gyermekét az iskolába, hogy bajjal fog haladni a többiekkel? Lehet, hogy akad, de vajmi kevés. A legeslegtöbb szülő már két éves korában végtelen okosnak tartja gyermekét. Ha nagynehezen gyügyögve, selypítve kiejt egy szót vagy kettőt, a szülő kész a dicsérettel: Már mindent beszél! Ha a benne rejlő természetes játszóösztönnél fogva végighurcolja a kis kutyát az udvaron: ez oly szellemes cselekedetnek bizonyul, melyről hetekig, sőt hónapokig mint kész csodáról beszélnek a szülei. Mi ennek a szellemi elkényeztetésnek a következménye? Az, hogy a szülők igen-igen gyakran tulajdon gyermekeiket sem ismerik kellőképpen. Már ami illeti természetesen a szellemi életet, mert testi mivoltát eléggé ismeri. Így aztán nem csoda, ha a gyermek, saját dicséreténél egyebet nem hallva, eltelik önhitt kevélységgel saját képességeit illetőleg. Megkezdődik a tanév. A tanító hova-hamar látja, hogy nem mind arany, ami fényes, de rendszerint magára marad e megfigyelésével. Majd elérkezik a gimnázium. A „kezdő“ szülőn épúgy meglátszik a kezdetnek minden nehézsége, mint magának a gyermeknek viselkedésén. Ők is telvék reménytel, bizalommal. Az ő fiuk vagy leányuk feltétlenül jól fog tanulni. Szinte muszáj neki jól tanulni, mikor olyan okos volt már kicsikorában. Ugyanez az eset forog fenn a középiskolai éveknél is. Az elemi iskola épúgy nem elegendő alapja a biztos következtetésnek a középiskolára nézve, miként a középiskolai érettségiből nem lehet mindig az egyetemre, az egyetemi kolloquiumokból az életre következtetni. Hogy miért, az más lapra tartozik. Tehát eljő a „kezdő“ szülő egy kiváló népiskolai bizonyítvánnyal, mely-

ben a kis gyermek szorgalma, magaviselete, figyelme egyaránt remeknek van hirdetve. Azonban kerül-fordul az idő kereke, eljön az első konferencia napja és sok szülő ijedve, fájdalommal látja, hogy bizony azok a szép remények szerte foszladoznak. Igen sokszor épen azok, kik a legszebb elemi iskolai bizonyítvánnyal iratkoztak a középiskolába, ott ha az első időben nem is, később nem tudnak boldogulni. És ez a — nem tagadom — szomorú tapasztalat fáj a szülőknek, kik e jelenség okát keresve, igen gyakran hibásan állítják be a kutató észnek váltóját és bizalmatlanná lesznek. Bizalmatlanná az elemi iskola iránt, mert ott boldogult a gyermek, bizalmatlanná a középiskola iránt, mert ott hajótörést szenvedett.

Ez a bizalmatlanság pedig igen-igen nagy veszedelem. Sirásója annak a harmóniának, melynek szükségképpen uralkodnia kell az iskola és a szülői ház között. Megrontója annak az együtt hatásnak, mely a nevelésnek alapja. Érdemes tehát kissé közelebbről foglalkozni vele.

Isten mentsen attól, hogy az elemi iskola bizonyítványát eleve megbizhatatlannak mondjam. Erről nincs és nem is lehet szó. Kizártnak tartom azt a fölfogást, hogy ha a jó népiskolai bizonyítvány hova-hamar megváltozik a középiskolában, akkor annak oka tán az elemi iskola enyhésege. Nem ott kell általában e jelenségnek okát keresni, bár szórványos esetekben meg is lehetne ottan találni. Más, egészen más az elemi iskola világa, légköre, rendszere, metodikája, mint a középiskoláé. Más alapokon nyugszik, mások a föladatai. Az ember értelmi funkciói közül legesleginkább az emlékező tehetség működik az elemi iskolában; az pedig általában véve elég élénk minden gyermeknél. A feldolgozandó anyag kisebb, nem oly elvont, nem oly idegen a kis gyermekre nézve; az őt környező mindennapi életnek ismerős tárgyaival, mozzanataival foglalkoztatván elméjét, közelebb áll értelméhez és így mélyebben is vésődik emlékezetébe. A középiskolában ellenben új világ tárul föl a gyermek előtt, s ha az emlékezetben

kivül egyéb értelmi tehetségei nem képesek a hirtelen átmenetnek áthidalására, természetes, hogy megakad és elmarad. Ne az elemi és ne a középiskolát, ne a tanárt vagy tanítót okozzák tehát a szülők; ezek megteszik, ami tőlük telik, de csodát ők sem művelhetnek. A sikertelenségnek egyetlen és egyszerű oka nem más, mint az, hogy végtére nem mindenkinek való a tudományos pálya. A munkafelosztás elve nemcsak a fizikai világban érvényesül, hanem a társadalom rendjének is egyik legszilárdabb oszlopa. Ezt nem szabadna feledniök a szülőknek. Ha mindenki csak a terített asztalhoz akarna ülni és senki sem akarna ételt hordani, mindenkinek fölkapnák az állát. Ugy járna a társadalom nagyban, ahogy járt a budapesti pincérsztrájk kicsiben. Mikor a sztrájkoló pincérek kivonultak a „Trieszti nő“-nél levő sztrájkanyára, nagy csalódva látták, hogy az ottani pincérek is sztrájkolnak és nem szolgálják ki őket. Mit volt mit tenniök, szépen fölthagytak tehát a sztrájkjukkal. Csődöt mondana a társadalom is, ha mindenki csak a szellemi munkákra, az intelligens pályákra tódulna. Csakhogy ott a hiba, hogy e napnál fényesebb igazságot éppen a legérdekeltettebbek, a szülők nem becsülik meg a mindenkor, és könnyen érthető elfogultságukban erőltetve a dolgot, okai lesznek annak, hogy szüntelen gyarapszik a szellemi proletárok száma. A szellemi túltermelésnek és a velejáró nagy társadalmi bajoknak sohasem az iskola az oka, hisz az iskola inkább a *kiválasztás* szükséges elvének gyakorlati apostola. Azok a panaszok tehát, azok az elkésredett hangok, melyek az iskolát akarják felelőssé tenni azért, hogy sok ember pályáját tévesztve későn siratja meg egy elhibázott életnek ezernyi nyomorúságát, rendszerint époló alaptalanok, amily igazságtalanok.

Annál elszomorítóbb jelenség azután, hogy ezen rendes és megszokott szemrehányásokon kívül egyes elvakult, elfogult, igazságtalan emberek még egyéb vádaknak hangoztatásával is iparkodnak az iskola munkásságát megakasztani és a tanári kar működésének hitelét megingatni. Ha az iskoláról van szó, mintha mindenki született kritikussá válnék egy csapásra. Beleavatkoznak az iskola belső életébe, belekontárkodnak oly kérdésekbe, melyeknek elbírálására semmikép sem hivatvák; ítéletet mondanak oly ügyekben, melyeknek eldöntése egyedül az iskolának joga és kötelessége; és mert Göthe szerint „nur die Lumpen sind bescheiden“, nem csodálkozhatunk azon a hetyke, szemérmetlen hangon, mellyel nekirontanak az iskolának és ítélik jobbra-balra, megfontolás nélkül, tartózkodás nélkül, telve féktelen gyűlölettel, melynek forrása sokszor éppen a maga-okozta iskolai sikertelenségben keresendő „Jupiter tonans“

ként dörögnek ott, hol egy szakértőkből álló, lelkiismeretes és megfontolt tanári kar nem elhamarkodva, hanem kellő és alapos tanácskozás után hozza meg az ország tanügyi törvényeinek alapján álló határozatait

Az ilyen förmedvényeknek oka és következménye azonos: az az anarchikus vonás, mely a modern társadalmon végigvonul, mely gyűlöl minden tekintélyt és megtámad minden hagyományt, mely szabadságnak mondja az ösztönt és jognak az érdeket. Hasztalan fáradás volna rendre cáfolni ennek az anarchikus érzületnek minden egyes megnyilvánulását az írott vagy élő szóban. Demagógok ellen egy Arisztides is csatát vesztett. Csak az a baj, hogy a fölforgatásnak látvája, melyet az anarchia vulkánja izzó szenvedélyeknek mélységéből fölszínre vet, legkönnyebben éppen az ifjúságot önti el, melynek heves, meggondolatlan, önállóságra vágyó lelkülete amúgy is rokonszenvez a korlátoknak megdöntésével

De e kérdésnél bizunk magukban a szülőkben. És itt a „haladó“ szülőkhöz akarok néhány szót intézni. Ők már ismerik az iskolát, melyre legfeltettebb kincseiket, gyermekeiket bízták. Ők már tudják értékelni azt a munkát, melyet az iskola a gyermek eszének és szívének együttes és harmonikus kiművelésére fordít. S éppen azért, mert „haladók“, többé-kevésbé eljutottak már a belátásnak arra a magaslatára, ahol az elfogultság köde kitisztul és az igazságos érzés nem követel nagyobb sikert, mint amekkora a tehetséggel és szorgalommal arányban áll. Ők tehát még ily falrengető csataordításokra sem fogják megtagadni az iskolától azt, mit az imént a „kezdő“ szülőktől is kértem, *a bizalmat*.

Ha ez a bizalom megvan, ha minden rendű és rangú szülő megnyugszik abban a tudatban, hogy gyermekének sorsát az iskolában nem a részrehajlás és személyes tekintet, nem az elfogultság és fanatizmus, nem az elmaradottság és hitelvesztett tudás, nem a könyörtelen szigorúság és szeretet nélkül való nap-számos-szellem, hanem a lelkiismereteség, a szeretet, a jóakarát intézi: akkor nem kell tartanunk a Tersziteszek agyarkodásától és bizvást megnyithatjuk új munkára iskolánknak kapuját.

Magyarász Ferenc.

Az iparostanonciskolai „Otthon.”

A nevelés ügyében talán soha sem volt olyan általános az ujitásra való törekvés, mint napjainkban. Illetékesek és illetéktelenek alkalmas és alkalmatlan időben reformjavaslatokkal állanak elő. Az ember feladata a nagy Széchenyi szerint a tökéletesedés; a nevelés ezt mozditja elő s e célhoz alkalmazkodnak a nevelés egyes eszközei. Minden e határozott végső cél felé tartozik segíteni

az embert, mindennek aszerint van jelentősége, amilyen mértékben van üdvére az emberiségnek. . . . Mások boldogságát előmozdítani, gyarló emberi erőnkől is, nemcsak kötelesség, hanem végtelen boldogító tudat lehet!

Közoktatásügyünk leendő történetírói az utóbbi esztendő kimagasló eseményei között, csaknem kétségtelenül azt a tényt fogják följegyezni, hogy 1903-ban domborodott ki először azon eszme, hogy a népoktatásnak szoros összeköttetésbe kell jönnie a népneveléssel. Nagy energiával törekszik az akkori miniszter a népnevelés rendszerét teljessé tenni. Lefelé a kisededéssel kapcsolta, fölfelé az ismétlődő iskolák szervezésével fejlesztette a népiskolát. A napvilágot látott gondnoksági utasításokban az ifjúsági egyesületek alakítását ajánlotta.

Ezzel az iskolaköteles korból kilépett ifjak szellemi és erkölcsi vezetését és gondozását akarta elérni.

Végre felvirradt a szebb korszak hajnala! Ugyanis az 1907. évi állami költségvetésben a törvényhozás az iparostanonc-oktatás általános céljaira tizezer koronát állapított meg, hogy az iskolák segélyezésén kívül más módon is előmozdítassék az iparostanoncok szakszerű kiképeztetése, erkölcsös nevelése és hazafias szellemének megszilárdítása. E célok és feladatok megszilárdítására alkalmas eszközül kínálkoznak: az iparostanonciskolák mellett már létesült ifjúsági egyesületeknek (iparostanonciskolai Otthonok) terjesztése és anyagi támogatása, továbbá a legkiválóbb tanulóknak jutalmazása.

A vkm. 1907. évi 21411. sz. körrendelete értelmében »az iparostanonciskolával kapcsolatosan az 1907/8. iskolaév szeptember havától kezdve a tanoncok helyes irányú művelését előmozdító ifjúsági egyesület létesítendő.« Az elkészített alapszabályok »jövőhagyás« után leérkeztek. Immár megkezdhető a működés, amelynek nyomán áldást reménylek. Törekvésünk célja: a hazafias és vallás-erkölcsi érzület ápolása; hasznos ismeretek terjesztése, becsülettudásra való szoktatás. . . Különben nem lesz hiábavaló, ha az alapszabályt egész terjedelmében közzé teszem, hogy megismerjék a tanonctartó gazdák működésünket s így hazafias érzésükre számítva, lelkes támogatásukat az »Otthon« szervezése, fenntartása körül kifejtendő úttörő munkámhoz már előre is biztosíthassam.

Nem magamért, hanem az ügyért, annak sikereért fordulok bizalommal városunk dérék iparosaihoz, midőn arra kérem, hogy hassanak oda, hogy tanoncaik minél többen, lehetőleg teljes számban jelentkezzenek fölvételre (5. §.)

Kitűzött, magasztos célunk elérésére ifjúsági könyvtárt alapítunk (9. §.)

A jókönyv fölemel, a hitvány fércmunka sárba tipor. Neves pedagógusok, kiváló államférfiak többször odanyilatkoztak, hogy Magyarország ifjúságának céltudatos nevelése, testi és lelki életének irányítása határozottan nemzeti szükség. Olvastunk a magyar sajtóban hivatásos íróktól cikkeket, melyekben leplezetlenül feltárták azokat a veszedelmes jelenségeket, melyek az ifjúság öntudatos, rendszeres nevelésének hiánya miatt föl-föltűnedeznek. Ezekből méltán arra a helyes következtetésre juthatunk, hogy a legfőbb és legnehezebben orvosolható bajnak forrása az ifjúság s általában a nép magára hagyatottságának szomorú következményeiben rejlik. A munkásviszonyok mai válságos helyzetének egyik főoka a tömegek tudatlansága. Könnyen beláthatjuk ezen szavak igazságát a következő sorokból: Az évtizedeken keresztül min-

denkítől magára hagyatott ipari munkásosztály érezte szellemi színvonalának alacsony voltát, örült, hogy intelligens, tanultabb emberek vették ügyét kezükbe s most tüskön-bokron keresztül követi az apostolokat. A helyzet javítását a tömegek felvilágosításával lehet csak eszközölni, kezdeni pedig az inasiskolákban. Most már nyitva áll az érdekeltek előtt — a kapu, a tanonc ifjúság további intenzív nevelésével, sőt kiveheti részét mindenki a maga módja szerint abból a munkából, mely a magyar kultúra, »fajsúlyának« emelését, a magyar nép jólétének előmozdítását célozza.

Kiváló szociális érdeket szolgálunk az »Otthon« segélyező egyesületének szervezésével (16. §.)

A »Segélyező-egyesület« vagyonát képezik a kedvezőbb anyagi helyzetű tanoncok, segédek és mesterek, valamint az iskolán kívül állók szives adományai (17. §.)

Miután az egyesület jövedelméből pénzbeli segélyek csak akkor adhatók ki, ha az alaptőke a 400 koronát meghaladja (19. §.) *tisztelettel kérem* Baja város hazafias polgárságát, pénzintézetek t. igazgatóságait, ipartestületünk t. elnökségét, hogy ezen célból kegyes adományait (legyen az *pénz*, avagy *könyv*) a belvárosi iparostanonciskola igazgatóságához (régii belvárosi iskola) küldeni méltóztatnának. A szives adományt ezen lapban nyugtatványozom.

Bárha a gondjaimra bizott ifjúság a testvéri szeretet közös érzésében olvadna elválaszthatatlanul együvé, mert nem kizárólag az értelem további élesítése, hanem az érzelem nemesítése, a vallásos, hazafias és polgári erények fejlesztése, gondozása lesz az »Otthon« főcélja.

Vágó Rezső,
igazgató

67. sz.

ip. tan. isk. 1907.

A bajai községi belvárosi iparostanonciskolai „Otthon” alapszabályai.

I. Az »Otthon« címe és pecsétje.

1. §. Az »Otthon« címe: »Bajai községi belvárosi iparostanonciskolai Otthon 1907.«

2. §. Az »Otthon« pecsétjének felirata »Bajai községi belvárosi iparostanonciskolai Otthon 1907.«

II. Az »Otthon« céljai és eszközei.

3. §. Az »Otthon« célja: a) A tanonc erkölcsi világának képzése, hasznos ismereteinek bővítése, hazafias érzelmeinek ápolása, a nemes szórakozás megkedveltetése; b) a szegénysorsú, szorgalmas és jómagaviseletű tanoncoknak (tagoknak) a téli időben ruházattal való segélyezése és pénzbeli segélyben való részvétel.

4. §. Ezen célok elérésére szolgálnak.

A) A vasárnap délutáni összejövetelek és kiváló alkalmakkor tartott ünnepélyek.

Az összejövetelek és ünnepélyek anyagát képezhetik: a) Az iparostanonciskola tanító-testület által tartott felolvasások, természettani és kémiai kísérletek, b) költemények szavalása és hazafias dalok éneklése. c) testedző tornajátékok. B) Az ifjúsági könyvtár. C) Az »Otthon« segélyező egyesülete.

III. Az »Otthon« tagjai.

5. §. Az »Otthon« tagja lehet a községi belvárosi iparostanonciskola minden tanulója. A tagok felvétele akként történik, hogy a tanulók osztályonként a tanonciskola igazgatója által kiadott taggyűjtőívbe vétetnek.

6. §. Minden tag igényt tarthat az »Otthon« segédeszközeire.

7. §. Kötelessége ellenben minden tagnak az összejöveteleken pontosan megjelenni, az »Otthon« segédeszközeit kellő becsben tartani és magát illedelmesen viselni.

8. §. Oly tanulók, akik helytelen magaviselettel a rendet zavarják s az alapszabályoknak nem felelnek meg, az »Otthon« látogatásától eltilthatók.

IV. Az »Otthon« könyvtára.

9. §. A községi belvárosi iparostanonciskola tanítótestülete és tanuló ifjúsága a 3. §-ban kitűzött cél elérésére ifjúsági könyvtárt alapít.

10. §. A könyvtár őre: az iskola igazgatója, aki annak gyarapításáról és rendbentartásáról gondoskodik, a könyvekről pontos leltárt vezet és az egész könyvtárért felelős.

11. §. Az igazgató a felügyelő-bizottság által megállapított csekély olvasási díjat (havonként 2—4 fillért) egy arra alkalmas, a tanév elején lepecsételt perselybe gyűjti s a tanév végén számadásba veszi. Az ilyképen befolyt összeg csakis az ifjúsági könyvtár javára, illetve gyarapítására fordítható

12. §. Az igazgató jegyzék mellett adja ki és veszi vissza a könyveket.

13. §. A tanuló az általa olvasás végett kivett könyvért felelős, ha kezénél elvész, vagy ha használhatatlenné válik, a kárt megtéríteni, vagy más az igazgató által elfogadhatónak talált könyvvel pótolni tartozik.

14. §. Az olvasás végett kivett könyvet egy hónapnál tovább egy tanuló sem tarthatja magánál.

15. §. A könyveket egymás között elcserelni nem szabad, minden könyvet a kivevő tartozik visszaadni.

V. Az »Otthon« segélyező egyesülete.

16. §. Az »Otthon« ugyancsak a 3. §-ban kitűzött cél elérésére az igazgató gondozása mellett »Segélyező-egyesület« alakít.

17. §. A »Segélyező-egyesület« vagyonát képezik a kedvezőbb anyagi helyzetű tanoncok, segédek és mesterek, valamint az iskolán kívül állók szives adományai, az »Otthon« által rendezett jótékony célú előadásokból befolyó tiszta jövedelem és a felszabadulandó tanoncok bizonyítványainak kiállításakor szedhető 40 fillérvényi díjak.

18. §. A »Segélyező-egyesületbe« betolyó jövedelem 25%-a az alaptőke létesítésére, illetve gyarapítására fordítatik. A jövedelem 75%-ából és az alaptőke kamataiból az arra valóban érdemes szegénysorsú tanulók téli időszakban ruhabeli segélyben részesülnek.

19. §. Az egyesület jövedelméből pénzbeli segélyek csak akkor adhatók ki, ha az alaptőke a 400 koronát meghaladja.

20. §. Az egyesület pénzbeli vagyonát kamatozás végett takarékpénztárba, esetleg kamatozó állampapírokba helyezzük el.

21. §. Az egyesület által nyújtandó bármely segély fölött a községi belvárosi iparostanonciskola tanítótestülete határoz.

VI. Az »Otthon« igazgatósága.

22. §. Az »Otthon« a községi belvárosi iparostanonciskola igazgatójának közvetlen felügyelete alatt áll, aki magát annak vezetésében az iparostanonciskola egyik tanítója által helyettesítheti.

Az igazgató határozza meg az alakuló, évközi és évzáró összejöveteleket, valamint nyilvános jellegű ünnepélyek idejét és gondoskodik a tagoknak az »Otthon« működési körébe fölvetett ismeretágakba való kiképeztetéséről. Ebből kifolyólag ellenőrzi az alapszabályok betartását és minden összejövetelt, gondoskodik a rend és illem fenntartásáról, felfüggeszt és elnapol összejöveteleket és végül az »Otthon« működéséről a tanítótestületnek és felügyelőbizottságnak havonként, de legalább a tanév végén, részletes jelentést tesz. Az igazgató kezeli az »Otthon-könyvtárát« és a »Segélyező-egyesület« vagyonát, a bevételekről és kiadásokról szabályszerű számadást vezet.

VII. Fegyelem.

23. §. Mindenben, ami a rend és illem rovására történik, az »Otthon«-t vezető igazgató, illetve helyettese függetlenül bíraskodik.

24. §. Mindennemű az »Otthon« vagyonán ejtett kár, a kártevő által megtérítendő.

VIII. Az »Otthon« megszűnése

25. §. Az »Otthon« alapszabályainak megváltoztatása, vagy feloszlata és ennek esetén vagyona hováfordítása felett a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter határoz.

Baján, 1907. május hó 12-én.

Vágó Rezső
igazgató.

1549
1907.

Jóváhagyom.
Bpest, 1907. VIII. 12

Mártonfy,
m. kir. udv. tanácsos,
főigazgató.

Karcolat.

Tessék telefonálni!

(Beszélgetés a bajai telefon-középponttal)

— Haló! Ha . . . haló! Központ?

— Igen! Mi tetszik?

— Nálam ma vezették be a telefont, kérem, legyen szives összekötni valakivel, szeretném az apparátust kipróbálni.

— Nagyon szivesen, de legyen kegyes megmondani, kivel kössöm össze?

— Hát péld. a főszolgabírói hivattal.

— Annak nincs telefonja.

— Akkor tessék talán a járásbírói szolgálattal.

— Sajnálom az sem előfizető.

— Az állami kertmunkás-iskola előfizető?

— Nem.

— Hát a méntelep?

— Az sem.

— A plébánia?

— Az sem.

— A magyar hajóállomás ügynöksége?

— Sajnálom, de az se. Szégyen, de úgy van, hogy nálunk nagyon csekély az előfizetők száma. Haló! Nemde Tóbiás úr beszél?

— Igen.

— Összekapcsoljam a tisztelt anyósa telefonjával?

— Mi . . . mit? Ha . . . haló! Az anyósomnak telefonja van? Még ma leszereltetem ezt a kutya apparátust . . . Alászolgája!

(Leccsengetés)

HIREK.

A Bajai Kereskedelmi és Iparbank jelenlegi helyzetéről beavatott oldalról azon megbízható értesítést vettük, hogy városunk legnagyobb és legrégebbi pénzintézete a Bajai Takarékpénztár, — melynek a hitelezések körüli szigorú elvei, tiszteletreméltó tartózkodása és elővigyázata köztudomású — a legnagyobb előzékenységgel nyújt a Bajai Kereskedelmi és Iparbanknak oly irányú támogatást, hogy a bank betevőinek a felmondás folytán esedékes tőkéit fenakadás nélkül fizethesse vissza. E támogatás abban áll, hogy a bank kitűnő bonitású váltótárcájának egy részét visszleszámítolja és így addig is, míg a tárcállománynak a fővárosi intézeteknél leendő további elhelyezése fokozatosan keresztül vitetik, a banknak hamarosan szükséges készpénzösszegeket már is rendelkezésére bocsájtja.

Esküvő. *Krammer* József a Klínger R.-féle gumpoldskircheneri gépgyár külföldi fiókjainak igazgatója szeptember hó 1-én esküszik örök hűséget *Stern* Margitnak, dr. *Stern* Ignác bajai orvos leányának.

Beiratások a helybeli kath. főgimnáziumban. A beiratások a főgimnáziumban az idén szeptember hó 2., 3. és 4-én délelőtt 9—12-ig fognak végbemenni. Szeptember 5-én lesz a *Veni Sancte*, utána az iskolai törvények felolvasása, 6-án, pénteken pedig megkezdődnek a rendes előadások.

A villanyos színházban minden este nagy publikum előtt új és meglepően szép műsort mutatnak be. A közel ötnegyed óráig tartó előadáson a közönség előtt egyik szép kép a másikat üzi. Frappánsul ható a foka és a jeges medve vadászat. Remek tájképek, pompás állatpéldányok vonulnak fel az ember szeme előtt és a kép bemutatja az érdekes vadászat minden egyes fázisát. Kacagtató a »Mágnes ember« a »Szarvasy ur balesete« és a »Sanyika, mint léghajós« című kép. Izgatón érdekes az amerikai rendőrök munkájának bemutatása, valamint Páris alvilága. Ezen kívül még egész csomó érdekes és ügyes képet láthatunk az új műsorban. Szerdán *Ambrozovics* Lajos főispán úr öméltósága is megtisztelte látogatásával a színházat, s mint halljuk, a legmelegebb elismeréssel nyilatkozott a látottak fölött.

Sorsolás. A bajai ipartestület házrészjegyeiből a következő számok lettek kisorsolva: 265, 94, 67, 647, 577, 794, 763, 19, 488, 346, 591, 225, 645, 393, 581, 327, 288, 501, 43, 750, 433, 606, 791, 324, 678, 219, 729, 867, 96, 260 626, 632, 822, 460, 680, 855, 543, 721, 390, 323, 39, 497, 383, 370, 150, 287, 307, 727, 672, 165, 874, 155, 183, 256, 530, 168.

A bajai ág. h. ev. elemi népiskolába az ág. h. ev. vallású tanulók szept. 2. és 3-án a róm. kath. és másvallásúak szept. 4-én mindenkor d. e. 9—11. d. u. 3—5 óráig íratnak be.

A telefonálók figyelmébe! Vettük a következő sorokat:

A telefonon való gyorsabb összeköttetés elérhetése céljából szíveskedjék becses lapjában a következő soroknak helyt adni.

A távbeszélő előfizetőknek eddig azon szokásuk volt, hogy a központnak felhívása után annak visszaengesztését várták s a hallgatót a mozgatható horogra felakasztották és nem a kagylónak fülhöz tartása mellett várták a központ jelentkezését.

Már pedig a tudnivalók a közönség részére a távbeszélő mikénti alkalmazására nézve világosan előírja, hogy a csengesztéssel való felhívás után a mozgóhorgon lévő hallgató kagylót a központ visszaengesztésének bevétele nélkül azonnal a fülhöz kell emelni s ott tartani, míg a központi hivatal »központhoz« jelző szóval nem jelentkezik.

A hosszas csengesztés hátrányos, mert eltekintve, hogy a kapcsoló hivatalban nem csengő szól, hanem jelzőtábla esik le, a mely már az első jeladásra működik, ha a berendezésen hiba nincs; a felhívásra okvetlenül jelentkezik a kezelő, mielőtt a korábban hívó felek által kívánt kapcsolásokat teljesítette.

A folytonos csengesztéssel nem a gyors összeköttetést érjük el, hanem csak késleltetjük a kapcsolások lebonyolítását; mert a kezelő az első jeladásra jelentkezik, de ha a hívó fél a hallgatót a horgon hadja, világos, hogy nem hallhatja a központ jelentkezését, s a kezelő

addig más félnek jelentkezik, a ki ha szintén várva a visszaengesztést, a folytonos ide-oda csengesztéssel csak az idő mulik.

Felhívom tehát a tisztelt előfizetők figyelmét ez uton, hogy a felesengesztés után a hallgatót azonnal a fülhöz kell emelni s úgy várni a központ jelentkezését; ha az nem jelentkezik azonnal elfoglaltsága miatt, úgy csak egy fél perc elteltével ismételjék meg újból felhívásukat.

Baja, 1907. augusztus 24.

Marezell Andor,
pt. főoszt. hiv. vezető.

Külföldi minta szerint berendezett előkelő leány internátus nyílik meg Budapesten augusztus hó folyamán különösen oly vidéki uri leányok részére, a kik a főváros valamely leányiskoláját látogatják. Az internátus, mely dr. Försztner Gyuláné vezetése alatt áll, a főváros legszebb részében az ugynevezett villanegyedben Délibáb-utca 25. szám alatt fekszik; a növendékek állandóan tanárnők felügyelete alatt vannak, az iskolák látogatása női kíséret mellett történik. Német, francia, angol nyelv társalgás, külön órák zene, ének, festészet számára; zongora használat. Dr. Försztner Gyuláné kívánatra szívesen küld prospektust.

Borászati kongresszus Pécsen. A f. évi szeptember hó 20—22-ig Pécsre tervezett IV. orsz. szőlészeti és borászati kongresszus előkészítő bizottsága f. hó 22-én tartott ülésén végleg megállapította a kongresszusi programot. E szerint a következő előadások lesznek megtartva: 1. »A borfogyasztás népszerűsítése«; előadja dr. Drucker Jenő, a M. Sz. O. E. igazgatója. 2. »A zöldre fásoltás szövetési ismertetése«; előadja: dr. Istvánffy Gyula egyet. r. tanár, az ampelológiai intézet igazgatója. 3. »A munkáskérdés szőlészeti szempontból«; előadja: dr. Molnár István, ny. főgymn. tanár. 4. »A warranskérdés, különös tekintettel a bortermelők hitelügyeire«; előadja: dr. Pösch Gyula. 5. »A különböző vidéki borok jellege és az azoknál felhasználandó szőlőfajták«; előadja: Rácz Sándor, szőlészeti főfelügyelő, a budafoki m. kir. pincemesteri tanfolyam igazgatója. 6. »Az amerikai hibridekkel szerzett hazai tapasztalatok«; előadja: Szilágyi János, a pécsi vincellériskola igazgatója. A kongresszussal kapcsolatosan minden nap délután lesz valami szőlészeti kirándulás, gépbemutató, pezsgőgyárlátogatás stb., melyek a kongresszus érdekességét tetemesen növelik. Kongresszusi tagsági díj a »Magyar Szőlőgazdák Orsz. Egyesülete« tagjainak 6 K., nem tagoknak 10 K., mely összegben a kiállítás tetszesszerű számú látogatásának belépti díja is bennfoglaltatik. A kongresszusra szeptember 15-ig kívánatos jelentkezni, hogy a belépő-jegyek, jelvények, lakásbejelentésre szolgáló lapok és az előadások kivonata minden tagnak idejében megküldhető legyen. Jelentkezéseket elfogad és minden tudakozódásra készségesen felel a kongresszus előkészítő bizottsága (Budapest, IX., Üllői-ut 25. II. em. 11).

A krónikus bronchial-hurut ellen sikerült oly szert találni, amely a hurutos tüneteket gyorsan visszafojtja, az étvágyat előmozdítja és az elgyengült testet erősíti; ezen szer a »Sirolin-Roche« Az orvosok által kipróbálva és ajánlva, kitűnő hatásánál fogva gyorsan

ismertté és kedvelté vált, mivel még régi, elhanyagolt bajoknál, ahol már semmiféle szer sem használt, kiválóan beválik. »Sirolin-Roche« gyógytárakban kapható.

Az Országos Gyermekevédő Liga beszámolója. Tizenöt hónapi serény munkálkodás után most számol be a Liga eddigi tevékenységéről és működéséről. Egybevetve e rövid időt az elért eredményekkel, örömmel kell kontatálnunk, hogy a Liga beigazolta életképességét s rátermettségét, alapos reményt nyújtva teljes programja megvalósítására.

Tizenöt hónap alatt 226.000 koronát vett be a Liga adományokból, beleértve az 1906. évi gyermeknek 38.000 és az 1907. évi gyermeknek 96.200 korona jövedelmét. Ezen összegből ez év június 1-ig 95.000 koronát költött a Liga gyermekevédelemre. A gondozásba vett 428 gyermek tehát tizenöt hónap alatt átlag fejéenként 226 koronába került. Ha tekintetbe vesszük, hogy azon tartásdíj fejében a gyermekek kifogástalan gondozásban és nevelésben részesültek s ha szem előtt tartjuk, hogy ezen összegekért ma semmiféle intézet sem képes gyermekeket elvállalni, úgy ezt az eredményt csakis a célirányos és szakszerű működésnek kell betudnunk. 428 gyermek legnagyobb része külföldi illetőségű, akiket eddig kiszakítva a környezetből, rendszeren illetőségi helyükre kellett szállítani, minden egyes esetben egy-egy magyar lelket veszítve. Ez ma megszűnt. A Liga minden bejelentett gyermeket kivétel nélkül, gondozásba vesz s így nélkülözhetetlen támasza lett az állami gyermekevédelemnek. A züllött gyermekek neveltetésének nagy problémáját már is dülőre vitte a Liga. A rákoskereszturi szigorú nevelésű internátus készen várja már július 15-re fiatal kora lakóit. A kőbányai leányotthon, mely szintén züllött leánygyermekek befogadására létesített, Dessewffy Emma lelkes közreműködésével augusztus 15-én nyílt meg. A szegedi Árpád-Otthon, melynek tervrajzát Ybl Lajos műépítész készítette, őszre már tető alá kerül és ezzel a társadalmi gyermekevédelem óriási lépéssel halad előre, ugyannyira, hogy szinte megelőzi a nyugati kulturáriumok egy-némelyikét. A Liga kebelében fennálló szünidei fürdőkonviktusok ugyancsak szép eredményeket mutathatnak fel.

Magyar otthon. Elsőrangú penzió. Családok, házaspárok és magános urak részére. Elegánsan berendezett különbejárati szobák. Rézágak, fürdők, lift. Olcsó árak. Főherceg Sándor-utca 30. sz. Budapest.

Segédszerkesztő: **Wagner Antal.**

NYILT TÉR.

Ezen rovatokban közöltékért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

Zongora-tanárnő,

ki a budapesti Nemzeti Zenedet kitűnő sikerrel végezte el zongora-órák adására vállalkozik, úgy házaknál, mint saját lakásán. Cim: **Bürner Mariska,**

Helyben, Rókus utca 6.

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számarköhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche“ eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche“

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerárakban. — Ára üvegenként 4.— korona

✿ ✿ ✿ Saját tőkái: 2.000.000 korona. ✿ ✿ ✿

Betét állomány: 7.000,000 korona.

A SZEGEDI KERESKEDELMI- ÉS IPARBANK BAJAI FIÓKINTÉZETE.

DRESCHER GYULA-FÉLE HÁZ.

DRESCHER GYULA-FÉLE HÁZ.

ELFOGAD:

ta karék betéteket kedvező feltételek mellett.

A betétek kamatozása a betételt követő nappal kezdődik és a visszafizetést megelőző napon szűnik meg.

Hivatalos órák: d. e. fél 9 12-ig és d. u. 3-5-ig.

7746. sz.

t. k. 1907.

Hirdetmény.

GYÖRGYPUSZTA (Nagybaracska község II. rész.) telekkönyvi betétei az 1886: XXIX., az 1889: XXXVIII. és az 1891: XVI. t.-cikk értelmében elkészítettvén és a nyilvánosságnak átadatván, ez azzal a felszólítással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886: XXIX. t.-cikk 15. és 17. §-ai alapján — ideértve e §-oknak az 1889: XXXVIII t.-cikk 5. és 6. §-aiban és az 1891: XVI. t.-cikk 15. § a) pontjában foglalt kiegészítéseit is — valamint az 1889: XXXVIII. t.-cikk 7. §-a és az 1891: XVI. t.-cikk 15. § b) pontja alapján eszközölt bejegyzések érvénytelenséget kimutathatják, e végből törlési keresetüket, azok pedig, akik valamely tehertétel átvitelének az 1886: XXIX. t.-cikk 22. § a illetve az 1889: XXXVIII. t.-cikk 15. §-a alapján való mellőzését megtámadni kívánják, e végből keresetüket hat hónap alatt, vagyis az **1908 évi március hó 15 napjáig** bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886: XXIX. t.-cikk 16. és 18. §-ainak eseteiben — ideértve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t.-c. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis **1908. évi március hó 15-ik napjáig** bezárólag a telekkönyvi hatósághoz benyujtsák, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül a betétek tartalma által előbb nyert nyilvánkönyvi jogaikat bármily irányban sértve vélik, — ide értve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889: XXXVIII. t.-c. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényeket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis **1908. évi március hó 15-ik napjáig** bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmúltán a betétek tartalmát csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik sze-

mélyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, akik a betétek szerkesztésére kiküldött bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy amennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű masolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyujtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

A bajai kir. jbiróság, mint telekkönyvi hatóság 1907. augusztus hó 15-én

Major Károly,

kir. járásbíró.

Zenét kedvelők figyelmébe!

Kitűnő bizonyítvánnyal rendelkező cimbalom tanítónő órákat vállal ugy a házban, mint házon kívül. Elv a legszigorúbb s a legpontosabb tanítás. Ugy szintén elvállal zongorára is kezdőket, esetleg pár éves haladó tanulókat is. Bővebb felvilágosítást nyerhetni **Mészáros Lázár-utca 22. szám alatt.**

3-1

Kereskedősegédek

könyvelők, utazók, raktárnokok és magántisztviselőket a leggyorsabban és leghatékabban elhelyez

HAHN MANÓ ÉS FIA

hatóságilag engedélyezett kereskedelmi alkalmazottak és magánhivatalnokok elhelyező intézete

Eszék-Felsőváros, Rókus-ucta 6.

Feltűnő ujdonság!

DELICE

— Minden hirdetés felesleges. —

A dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

Legjobb valódi francia szivarkapapír és szivarkahüvely kapható az ország minden különlegességi árudájában.

HÁZ a budapesti-út 109/a. sz. alatt, mely csak egy évvel ezelőtt tiszta téglából épült, megfelelő bármiféle üzlethelyiségnek, minthogy a most épülő vasút közvetlen közelében van, **szabadkézből eladó.** Bővebb felvilágosítást a tulajdonos ugyanott nyujt.

Párisi Projectograph villanyos színház Baján.

A világhírű »Párisi Projectograph Villanyos Színház« a vásártéren megkezdte előadásait.

Beutattatnak Párisban, Londonban és Chikágóban készült legújabb képek, melyek az országban legelső mutatványok.

Hetenként kétszer új műsor.

A műsor oly érdekfeszítő, amelyen Baján még nem volt látható!

HELYÁRAK:

Páholyülés 1 korona. || II. Hely . . . 60 fillér.
I. Hely . . . 80 fillér. || III. Hely . . . 40 fillér.

Gyermekek tíz éven alul a helyárák felét fizetik.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri

a VÁLLALKOZÓK.

Naponta három előadás.

Vasárnap- és ünnepnapokon délután 5 órákor kezdődik az előadás.

Czimfestői

munkát készít:

IZLÉSES és MODERN
kivetelben:

FARA, ÜVEGRE ÉS VÁSZONRA;
azonkívül üveg-ecelést;

OLTAR-KÉPEK FESTÉSET;
arckép után olaj,
vagy aquarel festményt
(kivánatra modell után is.)

WAGENBLATT FERENC

cím- és címer festő,

BAJA. Alapítva 1898. Belváros.

Uj nagy butorraktár!

ROSENFELD ÉS WEISZ MODERN BUTORRAKTÁRA

BAJÁN, Mészáros-féle ház, Erzsébet-királyné-utca 2. sz.

Teljes lakásberendezések úgy egyszerű, mint
a legmodernebb kivitelben állandóan raktáron!

Kárpitos és díszítő munkák a legizlésebb
kivitelben saját műhelyünkben készülnek.

WEISZ JENŐ a „Magyar Műbutorgyár Részvény-Társaság“ volt kárpitos
művezetőjének személyes vezetése mellett.

Jutányos árak! Kedvező fizetési feltételek!

Uj nagy butorraktár!

Uj nagy butorraktár!

Uj nagy butorraktár!

özv. Spitzer Simonné és Társa tégla- és cementárúgyár BAJA.

Disznó váljuk
Itató váljuk
Jászólok
Kút fedlapok
Kút medenczék
Kémény fedlapok
Oszlop fedlapok
Kerítés fedlapok
Drótbetetes csövek
Árnycsík tölcserék

Vizfelfogó medenczék
Kályha alátételek
Virágvázak
Sirkövek
Sir kerítések
Sir fedlapok
Egyszerű cementlapok
Római mozaik cementlapok
Diszes és márvány cementlapok
Mettlaeh és fayence lapok

I. darabos mész
Beocsini Roman cement
Beocsini Portland »
Elszigetelő lemez
Stuccatur nád
Mindennemű tégla és
cserépárúk
Elvállaljuk: **terazzo**
és minden a szakmába
vágó **beton** munkákat.

432. szám.
1907 végrh.

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti VI. ker. kir. járásbíróságnak 1907. évi Sp. II. 679/5. számú végzése következtében dr. Fleischer D. Gyula ügyvéd által képviselt Blum Sándor javára Thomka Zoltán ellen 570 K 65 f s jár erejéig 1907. évi július hó 3-án fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1000 kor.-ra becsült következő ingóságok, u. m.: egy kanca ló nyilváros árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a bajai kir. bíróság 1907. évi V. 568./2. számú végzése folytán 570 korona 65 fillér tökekövetelés, ennek 1906. évi április hó 10-ik napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 69 kor. 80 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Baján, végrehajtást szenvedett lakásán leendő megtartására 1907. évi szeptember hó 2-ik napjának délutáni 3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881-ik évi LX. törv.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

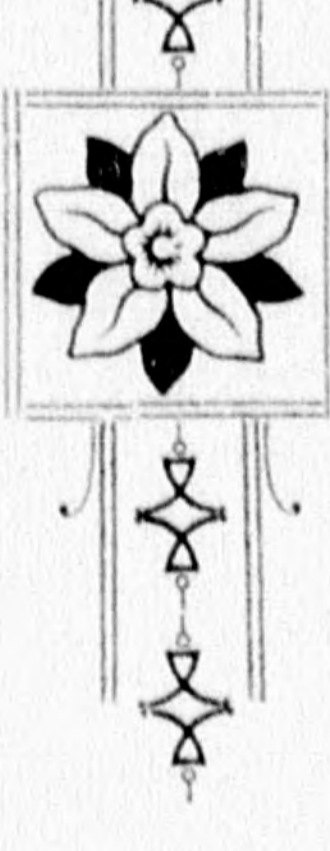
Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Baján, 1907. augusztus hó 2-ik napján.

Horánszky László,
kir. bírósági végrehajtó.

IFJ. WAGNER ANTAL

BAJA. KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDÉSE
ZICHY BÓDOG-TÉR.

ZONGORA-
RAKTÁR.

Tankönyvek a zirc-cist. r. kath. főgimnáziumába.

Tankönyvek az állami tanítóképző intézetbe. ***

Tankönyvek a városi polgári iskolába. *****

Tankönyvek az apáca-zárdába. *****

Tankönyvek a városi elemi népiskolába. *****

Tankönyvek az ev. református elemi népiskolába.

Tanszerek minden tanintézetbe, kiváló jó minőségben kaphatók.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.